

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fidei Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXVIII. Quæ tertia est in idem Evangelium, aperit qua sit adoratio Dei in veritate, & agit contra crassiores species hypocrisis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

as, propter varias visiones quæ semper ad aliquid in Deo terminantur: 4. per diversas possessiones illius essentia quæ diversis titulis possidetur à singulis beatis, sub quibus aliis non possidetur: Hinc fit ut Virgines Deum sub titulo Sponsi possideant, quod non facient, quæ matrimonio junctæ fuerint: Ita qui propter Deum regno se abdicarit, Deum instar regni, & coronæ possidebit: Ita qui propter Deum opibus renuntiavit, is Deum possidebit sub titulo divitiarum: & ita in reliquis. Hinc facile intelligitur quod à me dictum est, eum qui aliquid propter Deum deserere noluerit, Deum amittere sub eo titulo, itaque minus possidere, cum sub eo titulo non possideat: in quo enim magnam facit jacturam:

Etenim Deus pulchrior est pulchris, dulcior dulcibus, ditior divitibus, & in universum major est peculiari dignitate, quàm res illæ quibus carere nolumus; unde qui rebus omnibus propter Deum caruerit, omnia in Deo habebit, experieturque quod ait Apost. de Deo in Beatis *esse omnia* in omnibus: adè ut in æternum dicere possit, Deus mihi loco voluptatum, loco libertatis, loco honoris, loco amicorum, loco parentum, loco scientiæ, Deus meus, & omnia. O quæ felicitas! &c. Profecit ille nimis avarus est, cui Deus non sufficit. S. Cyprianus Serm. de Ascens. Sufficis tu Deo, sufficiat tibi Deus in hac vitâ sufficiat, & in æternâ sufficiet. Amen.

FERIA SEXTA

DOMINICÆ TERTIÆ
IN QUADRAGESIMA.

CONCIO TERTIA.

De adoratione Dei in veritate.

Venit hora & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu & veritate. Joan. 4.

RECTE advertit S. Chrysoſt, eam mensæ reliquias vobis (ait) apponimus, sed esse differentiam inter res spirituales & corporeas, ut rerum corporearum pars non sit æqualis toti, spiritualium autem pars toti sit æqualis. Hæsternæ itaque

mensæ reliquias vobis (ait) apponimus, sed videte ne contemnatis, quia reliquias diximus nam non sunt minores toto. Id videmus in hodierno convivio, nam quod proponitur initio, quinque sunt panes, quod post

convivium colligitur sunt duodecim cophini. Date id mihi, Auditores, ut quod S. Ille Ecclesiæ Græcæ Doctor suis agebat, idem ego vobis hodie aut simile quid usurpem. Meministis quid nuper vobis proposuerim, ex quo tanquam cōvivio cū mihi plurimum restet, id vobis hodie appono: in quo nihil minus contineri videbitis, quam in primo sermone. Sed sicut in primâ parte necessaria nobis fuit gratia, sic & in istâ ut solemus, noster recursus ad B. Virginem existit. **A V E M A R I A.**

MULTA sunt ob quæ humana hæc vita theatralis actio videtur; sed ob illud maximè, quod igitur qui agunt in theatris, personati agunt, unde actores personæ dicuntur, omnes enim sunt simulato, habitu, aliud quippè præ se ferunt, aliud occultant, & tantum post scenam persona deponitur: Ita in hæc vitâ nihil minus sunt homines quam quod apparent, ac ferè persona & simulatio non nisi in morte deponitur. Quod cū in omnibus verissimum sit, certè maximè in virtute, modoque serviendi Deo: de quo fuit Samaritanæ interrogatio, cū à Christo quæsit, quæ tandem verâ esset religio, Iudæorumve an Samaritanorum, an in morte Garisim facienda esset adoratio, an vecò Ierosolymis. Scitis quid responderit Christus: venturum illud tempus quo utraque religio esset abolenda: Deum quippe qui Spiritus est, in spiritu & veritate adorari oportere. Quid sit adorari in spiritu ostendimus, superest ut de oratione in veritate dicamus.

Sicut nuper diximus, Spiritum opponi corpori, ita veritatem dico opponi mendacio: & sicut cultus in spiritu, est qui habet illimitationem, cū corpus spiritui oppositum limitationem habeat; ita adorare in veritate, quod omne mendacium excludit, dico esse eo cultu adorare qui omnem fictionem excludat & omnem hypocrisim; & si quidem fuerit in doctrinâ & significatione,

omnem umbram & figuram; si in moribus, omnem simulationem. Porro cum hypocrisim aliæ sint crassiores, aliæ vero subtiliores ac magis delicatæ, ex earum enumeratione facile patebit, paucos esse admodum qui ab omni specie hypocrisim, sint liberi, & qui possint jactare se verè Deo servire in Spiritu & veritate: *Ego dixi, in excessu meo omnis homo mendax.* De crassioribus tantum hodie dicturi sumus de quibus Christus Scribas & Phariseos passim in simulavit; sed præcipuè in cap. 23. Matth. unde omnia petemus.

I. Itaque crassioris hypocrisim genus est, eorum hominum, qui vanitate agunt omnia, nihilque in actionibus suis nisi gloriam & approbationem hominum quærunt, secundum illud Matth. 23. *Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus dilatant enim phylacteria sua, & magnificant fimbrias.* Quod ex rebus omnibus gloriam quærerent, id probat duobus rerum minimarum exemplis, scilicet phylacteriorum, & fimbriatum, quasi velit, ex rebus minimis, maximas intelligi: Nam qui in fimbriis & phylacteriis gloriam captabant, quid in rebus majoribus facturi erant? Significat itaque nullam captandæ gloriæ occasionem eos præterisse: Ita enim ostendebant se esse observatores legis exactissimos ex iis rebus quas adhibebant ad legis memoriam sibi refricandam; nam phylacteria sunt membrana in quibus legum capita scribebantur; illa autem habebant amplissima, tum ut plura scribi possent, tum ut longius viderentur: fimbriæ autem in imâ veste erant & illas habebant longiores ut longius apparerent.

Certè ejusmodi homines imitantur Gentiles qui pro Deo creaturas adorarunt, secundum illud Apostoli Rom. 1. *Mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum & serpentium;* quod faciunt qui operibus bonis externis vanam gloriam quærunt.

quærent: Etenim homines habent & eorum existimationem ac gloriam pro Deo, cum eadem præstent pro hominibus, quæ pro Deo præstarent: nam pro Deo quid facerent amplius? Item quòd quibus operibus hominum gratiam erunt, & laudes, ipsæ possent emere vitam æternam: cum enim nullum sit opus bonum vel exiguum, quod gloriam æternam mereri non possit, quoniam omne opus bonum originem habet à gratiâ, illa autem est semen gloriæ æternæ, sequitur eum, qui illis operibus aucupatur gloriam humanam, atque mortalem, similem esse illis Idololatris de quibus Scriptura, *Et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum*, Etenim gloriam humanam præoptarunt super gloriam cœlestem: illa autem est possessio Dei, unde dicit eis Christus. *Amen dico vobis receperunt mercedem suam.* Et sicut in Scripturâ Idololatria passim exprimitur per fornicationem & adulterium, quod sæpe repetitur in cap. 16. Ezech. *Fornicata es cum filijs Egypti, & multiplicasti fornicationes tuas*, & multa alia similia: unde idola vocantur amatores, & adulteri: cujus reiterationem reddit Augustinus de Civit. Dei cap. 25. his verbis: Fornicator qui se pluribus addicit, itaque si anima Deo relicto cui per indissolubile pactum erat conjuncta, ad deorum multitudinem se convertit, fornicari dicitur, &c. Ita qui Deo relicto cui uni placere debet, quique solus veram gloriam dare potest, ad homines se diffundit, ut ab eis gloriam accipiat, ille fornicatur: etenim pluribus se addicit. Adde quòd gloria non oritur ab homine, nisi spuria & falsa, itaque non oritur ex illo per legitimum matrimonium, sed per adulterium & fornicationem: verum à Deo ut à vero principio. *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* Item, *& tunc laus erit unicuique à Deo.* Vnde David Psal. 72. *Perdidisti omnes qui fornicantur abste: mihi autem adhaere Deo bonum est, po-*

tere in Domino Deo spem meam. Ratio fundamentalis est, Quia gloria oritur propriè ex bonâ actione, illa autem originem habet & à voluntate, sed potissimum à gratiâ, quia voluntas per gratiam fit potens, unde merita nostra dona sunt Dei, ut ait Augustinus, cum Deus dat mercedem operibus nostris, verè coronat dona sua, itaque dat gratiam pro gratiâ: gloria igitur oritur ex vero matrimonio creatoris & creaturæ, hoc est ex conjunctione gratiæ & libertatis: sed qui gloriam vanam quærit, illam ex se ipso quærit, ac suis factis, unde rectè dicitur in cap. 16. Ezech. *Habens fiduciam in pulchritudine tuâ, fornicata es in nomine tuo, & exposuisti fornicationem tuam omni transeunti, ut ejus fieres:* ut adultera abjecto nomine mariti quò anteà vocabatur, omnibus passim se prostituit, ut non jam ad maritum sed ad obvios quosque pertineat: ita homo gloriæ appetens, illò abjectò cui soli placere debuerat, obvio cuique se prostituit: *perdidisti omnes qui fornicantur abste: mihi autem adhaere Deo bonum est.* Quia cum ex Augustino libro 2. de Serm. Domini in Monte cap. 30. hypocrita tegant sub personâ quod sunt, & ostendant in personâ quod non sunt, in illis qui tantum gloriam quærent, junguntur dissimulatio & simulatio, in quibus duobus constat vera ratio hypocrisis: etenim occultant bonis operibus, & quasi sub personâ boni veri, aut vacuitatem & egestatem virtutis, aut turpem & sceleratam vitam; & in hoc est dissimulatio: quia verò id faciunt obtentu bonarum actionum, in hoc est simulatio. Horum autem hominum quidam magis dissimulant, alij verò plus simulant: quidam enim plus cavent ut nò videantur quod sunt, alij verò plus amant ut reputentur quod non sunt: utrique autem id faciunt honoris causâ oculis hominum servientes: sed qui dissimulant plus fugiunt dedecus quàm laudem sequuntur, qui verò simulant plus ambiunt honorem;

rem: itaque primi oculos hominum magis metuunt; alii autem plius quærunt: utriq; tamen, & in malis metuunt, & in speciosis quærunt, vilia gloriæ mancipia. Proinde semper est hypocrisis adjuncta vanitas, & gloriæ studium, quæ omnia Christus in Pharisæis reprehendit, in quibus dissimulatio certabat cum simulatione, & vanitas atque ambitio cum hypocrisi.

Nam ut ab ultimo incipiam, sic eos Christus exagitat Matth. 23. *Omnia opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant simbrias: hoc de ambitione: quod sequitur, ad hypocrisim pertinet. Va vobis scriba & Pharisai hypocritæ, quia mundatis quod de foris est calicis & paropsidis: intus autem pleni estis rapinâ & immunditia: Jam verò quod in illis maxima esset tùm simulatio illud ostendit, quod & plurima bona præ se ferrent, nam & jejunabant & orationes longas fundebant, & eleemolynas faciebant, & exactè decimas solvebant & simbras gestabant in vestibus, & phylacteria dilatabant, & munditiem sectabantur & pallorem in vultu ostentabant, quæ omnia pertinent ad simulationem: cùm tamen per dissimulationem occultarent rapinas, & immunditias suas, & virtutis veræ inanitatem; unde Christus eos comparat sepulchris dealbatis. *Va vobis scriba & Pharisai hypocritæ: quia similes estis sepulchris dealbatis, quæ a foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitiâ, sic & vos a foris quidem paretis hominibus justis: intus autem pleni estis hypocrisi & iniquitate.* S. Basil. in illa verba Isaïæ 1. *Erunt ut terebinthus decidens foliis,* comparat hypocritam quercui quæ ramos habet tortuosos, & corticem rugosum & turpem, folia quæ operiunt pulchra; Greg. Naz. or. de funere Patris, confert cum mulierculis, quæ cùm naturali carent pulchritudine*

fucò se adornant: Et in carmine de virtute humanâ, comparat navipictæ & miniatæ, sed clavis non compactæ, quæ in mediis fluctibus fatiscit.

Sicut itaque Lex Iudaica tota fuit in umbris, & figuris, non autem in rerum veritate secundum illud Apostoli, Hebr. 10. *Umbra enim habet lex futurorû bonorum, non ipsam imaginem rerum: Imaginem dixit pro specie: ait enim Paulus 2. Cor. 5. Per silem enim ambulamus & non per speciem:* & propterea quæ in lege erant

vocavit 4. ad Galat. *Infirma, & egena elementa,* alii, vacua & inania: Ita multi simulacrum habent virtutis, non ipsam virtutem. Id Christus exprobrat Pharisæis Matth. 23. *Va vobis scriba & Pharisai hypocritæ: Quia comeditis domos viduarum orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis iudicium.* Id est majorem condemnationem, & quod viduas vexarent, quas juvare debuissent, & quod specie sanctitatis; Item illis exprobrat quod *circuirent mare & aridam, ut unum facerent proselytum, & eum facerent filium gehenna duplo, quam ipsi essent,* quia scilicet semper est in pejus malorum imitatio, dùm ad acceptum malitiam ab alio, unusquisque suam adjungit: Hæc autem omnia, longas orationes facere, quærere proselytum, & multa alia quæ enumerat, speciem tantùm habent probitatis, cùm tamen ipsi non modo inde non meliores existerent, sed etiam peiores, in quo est hypocrisis quod illa specie probitatis tegerent virtutis inopiam.

Verùm si Iudæi speciem tantùm habebant inanem, & umbratilem, peiores erant Pagani, qui suis ceremoniis horrenda tegebant scelera, resque valde turpes: Ita illa hypocrisis longè est deterior, quæ speciosis & apparentibus actionibus magna scelera tegit. Id verò Christus illis exprobrat, Matth. 23. *Va vobis scriba & Pharisai hypocritæ, quia similes estis sepulchris dealbatis, &c.*

Aliud igitur est speciem virtutis habere, aliud

liud veram virtutem. Certè maxima hominum pars speciem tantum illius sequitur, non autem veritatem: cuius rei argumentum est, quod adhæreant magis ejus speciei, quam illi ipsi. Hinc studium quorundam operum, quæ plus habent splendoris quam soliditatis. Nemo itaque sibi blandiatur, nemo se decipiat. Non est ea virtus quæ tantum apparet, sed quæ vera existit.

II. Species hypocrisis non longè à priori dissimilis est, cum quis solis externis est contentus, nec curat interiora; in eo tamen differt à priori specie, quod illa alios respiciat potissimum, hæc autem unumquemque in seipso: per primam alios decipimus, per hanc nos ipsos: per illam, aliis falsò videmur boni, per hanc, falsò nobis videmur probi. Quemadmodum igitur Lex Iudaica fuit tantum in externis ceremoniis & corporalibus, secundum illud Apostoli Heb. 9. *Quæ parabola est temporis instantis: juxta quam munera & hostia offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem, solummodo in cibis, & in potibus, & variis baptismatibus, & justitiis carnis, usq; ad tempus correctionis impositis.* (Vocat tempus correctionis, seu emendationis novam legem, seu Christi adventum; qui aliam legem attulit spiritualem.) Ita quidam ponunt omnia in exterioribus, non curantes id quod interius est: quod item in Phariseis Christus damnavit illis verbis supra allatis: *Mundatis quod de foris est calicis, & paropsidis: &c.*

Hujus autem erroris fundamentum est, quod nihil magni faciant nisi externa, atque hominum instar judicent; homo autem in faciem judicat, Deus verò intuetur cor: quod provenit partim ex hominum ignorantia partim etiam ex imbecillitate; ex ignorantia quidem, quod putent nihil esse imperatum præter actus externos; ex imbecillitate autem, quod existiment impossibile esse internam illam affectuum & cogitationum sanctitatem.

1. Refutatio, Quia præcepta non sunt tantum de externis, sed maxime de internis; unde *tuum: Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, &c.*

2. Refutatio inest in ratione Christi, Luc. 12. *Vos Pharisei quod de foris est calicis, & catini, mundatis: quod autem intus est vestrum plenum est rapinâ & iniquitate. Stultus, nonne qui fecit quod de foris est, etiam id quod de intus est fecit?* Itaque non solum externa debemus Deo, sed etiam interna. Et Deus tam interna quam externa conspicit. Ad hæc si hominibus debemus externa, debemus Deo, & externum, & internum, quoniam utriusque est conditor & cognitor: Et huc valere etiam potest illud Augustini, Deo debes conscientiam tuam, famam proximo.

3. Refutatio est, Quia sanctitas inest formaliter & internè in actionibus internis: externè autem in externis, & per derivationem ab internis: unde Christus ad Phariseos Mat. 23. *Pharisee cæce, munda prius quod intus est calicis, & paropsidis, ut fiat id quod de foris est mundum;* Adverte itaque aliud esse loqui de bonitate vel malitiâ objectivâ, aliud de formalitate: Objectiva potest esse in actibus externis, sed formalis est in internis.

4. Refutatio, Quia maxima pars sanctitatis est in actionibus internis: quod patet ex inæquali sanctitate, quæ non est ratione externarum actionum, quoniam eadem sunt, igitur ratione internarum: Et in eo fundatur, quod prohibemur *judicare donec veniat qui illuminabit abscondita tenebrarum & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo.*

Hinc commendatur Christianis esse internum, & docemur minimam partem esse actiones externas, ac super omnia attendendas esse internas affectiones: Ita præcipuum studium in nobis esse debere cogitationum, affectuum, intentionum, & rerum internarum.

Hinc reproba a fermè hominum iudicia; & quæ in speciem optima esse videbantur, à Deo rejecta sunt, secundum illud 1. Reg. capite 16. *Nec iuxta intuitum hominis ego iudico, homo enim videt ea quæ patent, Dominus autem intuetur cor.*

III. Species hypocrisis in eo consistit quòd quis partem tantum iustitiæ cōsecteretur, atque ex parte se iustum putet, etiamsi alias iustitiæ partes contemnat: cum tamen vera iustitia postulet ut nulla pars iustitiæ prætermittatur, bonum enim ex integra causa: Itaque Christus Matth. 5. *dictum est antiquis, Non occidis: qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: &c. Item dictum est antiquis, Non moechaberis. Ego autem dico vobis quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moechatus est eam in corde suo, &c. dictum est antiquis, Non perjurabis, reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, Non jurare omnino: &c. Audistis quia dictum est: Oculum pro oculo, &c. dentem pro dente. Ego autem dico vobis, non resistere malo: &c. Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. Et hæc hypocrisis opponitur integritati & perfectioni virtutis, quæ postulat ut non solùm quædã fiant, sed etiam ut nihil omittatur, unde Christus Matth. 23. *Hæc oportuit facere, & illa nō omittere: Quia in re multi decipiuntur existimantes se iustos esse, quoniam multa observant, cum vel unius partis omissio sufficiens sit, ut aliquis damnetur: unde Christus voluit legem adimplere, *Nota unum, aut minus apex non præteribit à lege donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum.***

IV. Species hypocrisis est Minorum quosundam observationem iactare, & tamen

summa, atque maxima negligere: nam ex minimarum rerum observatione, haberi volunt in maioribus observantissimi. Ad hæc, cum omnes ad majora teneantur, non magnum est si illa observentur, sed cum ea quæ pertinent ad consilia à paucis observentur, quæ observant habentur in honore: Et ideo hypocrita solent ista quæ laudem afferunt cōsectari, alia verò prætermittere. Id quoque Christus exprobrat Pharisæis Matth. 23. *Va vobis doctores cæci, qui dicitis: Quicumque iuraverit per ierusalem, nihil est; qui autem iuraverit in auro templi, debet: Stulti & cæci, quid enim majus est aurum, an templum, quod sanctificat aurum? Et quicumque iuraverit in altari nibile est, qui autem iuraverit in dono, quod est super illud, debet. Cæci: quid enim majus est donum, an altera quod sanctificat donum? Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, & in omnibus quæ super illud sunt: & quicumque iuraverit in templo, jurat in isto & in eo qui habitat in templo: & qui jurat in caelo, jurat in throno Dei, & in eo qui sedet super eum.*

Eosdem vocat hypocritas Luc. 12, qui observarent tempus, atque inde prudentiæ laudem quærerent, cum tamen non observarent adventum Christi, quod tantum operetur referebat; *Hypocrita faciem caeli, & terra nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis? Quid autem, & à vobis ipsi non iudicatis quod iustum est? Quam multos Pharisæis similes videmus, qui difficiles videntur in rebus nihili, & in maioribus sunt liberrimi, Duce cæci, Matth. 23. *excitantur culicem, camelum autem glutientes. Sed nimirum, mendaces filij hominum in stateris: Atque hæc hypocrisis prudentiæ opponitur, quæ ordinem ponit inter res: unde Christus illis: Non iudicatis quod iustum est, ut sciant homines quæ potissimè sunt observanda, quæ prius deferenda, item in quibus potius desudādū, & quæ sūt pluris faciēda.**

1. Enim quædam sunt præcepti, alia sunt consilia; prima non potes omittere, secunda

secundâ potes, In iis quæ præcepta sunt, vide in primis à quo sint præcepta, uti Actor. 5. Petrus & Apostoli dixerunt Sacerdotibus obedire oportere Deo magis quàm hominibus. Deinde in iis quæ præcepta sunt, vide quid potissimum fieri voluerit Legislator, quod colligere potes, vel ex verbis legis, vel ex pœnâ quam statuit, vel ex iteratione præcepti, vel ex rei ipsius naturâ: Ita quæ Deum spectant sunt majora, quam quæ homines: Ita blasphemia maius est peccatum quocûq; homicidio, aut adulterio, &c.

2. Quædam habent rationem finis, alia verò mediorum: Quæ habet rationem medii, comparari debent in ordine ad finem, & in ordine ad usum: non igitur existimatio & iudicium peti debet ex communi hominum opinione, falsissimâ regulâ; neque ex eo quod maiorem parit laudem: sed vel ex universalitate, quâ ex causâ Apostolus pietatem laudat, quæ ad omnia utilis est, cum tamen corporalia exercitatio ad modicum valeat: vel ex comparatione inter se, cum unum habet rationem finis, aliud rationem medii: Inter media, si unum sit iaternum medium, aliud verò externum: uti actiones virtutum, sunt media interna, austeritates autem sunt media externa, prædicatio & similia: Item haberi debet ratio principalis finis, nō autē subalternorum, & ita gloria Dei plus spectari debet, vel etiam salus æterna: Item habere oportet rationem ejus qui utitur mediis, nam omnia media non omnibus conveniunt, sunt enim bona non simpliciter, sed secundum quid, & per comparationem, unde ea præferre oportet aliis quæ singulis conveniunt.

V. Species præcedenti affinis est quando observatione rerum quæ non præcipiuntur, tegitur rerum majorum & præceptorum vel contēptus, vel omissio. Id Christus exprobrat Pharisæis Mat. 23. *Vae vobis Scriba & Pharisæi hypocritæ: qui de ornatum mentham, & anethum,*

& cuminum, & reliquistis quæ graviora sunt legis, iudicium, & misericordiam, & fidem; hæc oportuit facere & illa non omittere: Duces cæci, excolantes cilicem, camelum autem glusientes; In eo verò est hypocrisis quod qui videbantur studiosi rerum non præceptorum, viderentur multò magis studiosi esse rerum mandatarum, quod tamen non faciebant, unde erat mera hypocrisis: itaque non fuit hoc studium laudabile, sed majoris impietatis tegumētum execrabile, quod inter multos homines familiare est.

VI. Species hypocrisis, Cum id maxime occultum est quod maximè volunt hypocritæ, secundum illud Matth. 23. *Vae vobis, &c. qui edificatis sepulchra Prophetarum & ornatis monumenta justorum, & dicitis: Si fuissetis in diebus Patrum nostrorum, non essemus socij eorum in sanguine Prophetarum. Itaque testimonio estis vobismetipsis, quia filij estis eorum qui Prophetas occiderunt. Et vos implete mensuram Patrum vestrorum, sed habet aliquid expressius S. Lucas c. 11. *Vae vobis qui edificatis monumenta Prophetarum: Patres autem vestri occiderunt illos. Profecto testificamini quod cōsentitis operibus patrum vestrorum: quoniam ipsi quidē eos occiderunt, vos autem edificatis eorum sepulchra. Locus plane difficilis, unde varias habet expositiones: Illud enim est difficile quod Christus ait Iudæos edificantes sepulchra Prophetis, consentire homicidio Patrum suorum: Profecto testificamini quod consentitis operibus Patrum vestrorum sed vult dicere. Quicquid demum curæ ponatis in sarcindâ injuria quam parentes vestri Prophetis fecerint eos trucidando, criminis illorū participes vos constituitis, magnificatis monumenta & sepulchra extruēdo, quasi sufficeret illud ad compensandum quod acceperet, essetq; licitum interficere, modò postea opulenta splendidaque monumenta ædificentur; perinde ac si satisfactio damnum repararet: sicut illi docebant liberos, posse ab iis**

parentes suos contemni, dum modò Sacerdotibus & templo largitionem facerent Matth. 15. *Vos dicitis quicumque dixerit Patri, vel Matri: munus quodcumque est ex me, tibi proderit: & nõ honorificabit Patrem suum, aut matrẽ suam: & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.* Vide hypocritism, quod specie pietatis tegetent magna crimina. Itaq; Judæi hac ratione reos se effecerunt homicidii Patrum suorum. Illud enim cum improbare debuissent, conari sunt excusare ac obtegere frigidã hac ineptaque defensione, quod ædificassent monumenta iis quos ipsorũ parentes neci dederant. Quid dicam de iis qui postquam parentes occiderunt, putant se iustã purgatione defensos, quia conseruant bona libris, quos fecerunt orbos, dupliciter improbi, crimine scilicet ac simulatione?

Tolæus aliter exponit, & sic ostendit Hypocritism. Videbantur Judæi suos Parentes reprehendere quod injustè occidissent Prophetas, sed re ipsa imitari volebant: nam ex studio ædificandi sepulchra, videbantur coarguere facta majorum, & ex hac reprehensione opinionem iustitiæ quærere, ex quo fidebat, ut cum Christum, & eius discipulos persequerentur, non id injustè facere viderentur, sed iustitiæ zelo, ut nemo crederet illum esse Prophetam, neque illos justos, quos ipsi tam acriter persequerentur: non enim illam iniustitiam erant illi facturi, qui hoc factum in majoribus reprehenderent, & se ita religiosos, & benè affectos ostenderent in Prophetas, quibus etiam sepulchra ædificarent: consentire itaque videbantur Patrum suorum operibus seu homicidiis, cum illis uterentur, fingentes per eiusmodi ædificia se abhorrire ab illorum peccato, ut impunè possent Christum persequi, quod hæcenus non potuerant propter metum populi, qui eum ut Prophetam habebat Planior fortasse erit sensus horum verborum si dicamus illis significari Judæorum hy-

pocritism, itaque aliud in speciem ostendisse Judæos, aliud de facto intendisse. Nam in speciem videbantur damnare mortem Prophetarum, & factum parentum suorum, de facto autem publico opere significare volebant, cum eorum Patres Prophetas occidissent, quod isti contra eos nimiris liberè locuti essent, se idem facturos esse contra eos qui eandem loquendi libertatem sequerentur. Itaq; ipse sibi caveret, & ejus discipuli, unde subdit Christus. *Implete mensuram Patrũ vestrorum: quod fecerunt, cum Christum & Apostolos peremerunt.*

Porro in illis omnibus hoc reperitur, quod non concorde cor cum lingua, nec lingua, cũ manu: id est nec sensus cum doctrinã, nec doctrina cum vitã. Vide Christus: *Quacumque dixerint vobis, servate, & facite: secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim, & non faciunt. Alligant enim onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum; digito autem suo nolunt ea movere.* Arque hæc omnes fictiones quamvis sint crassiores, sunt tamen valde communes, & maximam vitæ hominum partem occupant

Quæ cum ita sint, hoc unum ex hoc discursu colligere possumus paucos esse qui Deo serviant in Spiritu, & veritate. Omnia fucata sunt & ficta, Isa. 59. *Facta est veritas in oblivionem.* Quanta erit confusio multorum in Iudicio, cũ Deus illuminabit abscondita tenebrarum, &c. cum lauserit unicuique à Deo. Nam in fine hominis denudatio operum illius. Tunc accidet quod ait Job. cap. 15. *Congregatio hypocrita sterilis, quos enim collegerit ad suas laudes, nihil ipsi proderunt:* Vnde subdit. *Et ignis devorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt:* Ille, inquam, ignis de quo Apostolus ait I. Cor. 3. *Vnus cuiusque opus, quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superædificavit mercedem accipiet. Si cuius opus arserit, detrimentum patietur.* Quam illud

illud grave, quod omnis vita tot laboribus exercitata maneat sine mercede; nam ut ait Christus, *acceperunt mercedem suam* nempe quam quaesierunt, quam optarunt; Sed quam illud gravius, ut poenam pro mercede accipiant Iob. c. 36. *Simulatores & callidi provocant iram Dei, neque clamabunt cum vincti fuerint. Morietur in tempestate anima eorum, & vita eorum inter effeminatos.* Quia scilicet nihil virile habuerunt. Itaque de uno ex illis dicit, *Non ei placebit vae cordis sui* cap. 8. Quae enim major stultitia: Quia, uti explicat Greg. Cum retributionis tempus advenit, in poenam displicet quod vaeors fuit. Tunc se stulte egisse intelligit, cum pro delectatione laudis sententiam Divinae correptionis acceperit. Tunc se vaeordem fuisse considerat cum se pro temporali quam

percepit gloriam, perpetua tormenta castigant. Quantus ex adverso honor cum bona opera occulta in omnium hominum, & Angelorum conspecta revelabuntur? Itaque cogita cui servias? Deo sane uni? Quid ei placeat? cor. Quid a te petat? Veritatem & sinceritatem. Quid polliceatur? Caelum & seipsum. Haec cogita & saepe ista revolve. *Et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.* Qui videt, Si reddet ab hominibus videri cupis, reddent ipsi; Si Deum unum cupis spectatorem, ipse reddet. Qui illi reddent? vanitatem? Quid iste? reddet Caelum. Tu elige quid vis, quid malis, *Mihi autem adhaerere Deo bonum est, & ponere in Deo spem meam. Pars mea DEVS in aeternum.* Amen.

FERIA SEXTA
 DOMINICAE TERTIAE
 IN QUADRAGESIMA.
 CONCIO QUARTA.

Quid sit adorare Deum in veritate, exclusa omni, etiam subtilissima hypocrisi.

Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu, & veritate. Ioan. 4.

UIS explicet cujus generis sit ille *se meo, omnis homo mendax*: Si enim omnis homo excessus quo abreptus David omni mendax, igitur omnes Sancti, omnes nes homines pronuntiavit esse Prophetæ mendaces fuere. Ita ut quomédaces Ps. 115. *Ego dixi in excessum* paralogismum refert Sanctus Basilus.